

A blue car is driving on a dirt road, kicking up a cloud of dust. The car is positioned in the center-left of the frame, moving towards the right. The background is a dry, hilly landscape with sparse vegetation.

KLIINILINE INTERVJUU

võimas tööriist

Anni Leedo

SA Viljandi haigla
EAP 4. aprill 2025

KLIINILINE INTERVJU

ON VÕIMAS TÖÖRIIST

KLIINILINE INTERVJU

ON VÕIMAS TÖÖRIIST

- Keskne psühhiaatri töös (olude sunnil)
- Poolautomaatne oskus nagu autosõit
- Ajakulukas
- Kasulik ka teistele erialadele

KLIINILINE INTERVJU

ON VÕIMAS TÖÖRIIST NAGU **4x4**

- Keskne psühhiaatri töös (olude sunnil)
- Poolautomaatne oskus nagu autosõit
- Ajakulukas
- Kasulik ka teistele erialadele

KLIINILISE INTERVJUU FUNKTSIOONID

- Terapeutilise **suhte rajamine**, patsiendi kaasamine protsessi
- Põhjalike ja valiidsete **andmete** kogumine
- Kaastundliku ja mõistva **arusaama** kujundamine intervjueeritavast, ajapikku sügavus kasvab
- **Esialgse hinnangu** kujundamine, mille põhjal püstitub **diagnoosihüpotees**
- **Praktiliste probleemide** väljajoonistumine
- Terapeutiliste **eesmärkide** seadmine
- Üheskoos sobiliku suhtumise ja esialgse **raviplaani** loomine ravieesmärkide saavutamiseks
- Raviprotsessi alustamine mõningase ärevuse ja valu **leevendamise** näol
- Lootuse hoidmine, lootusrikkuse sütitamine ja **ravitöö järjepidevuse** kindlustamise

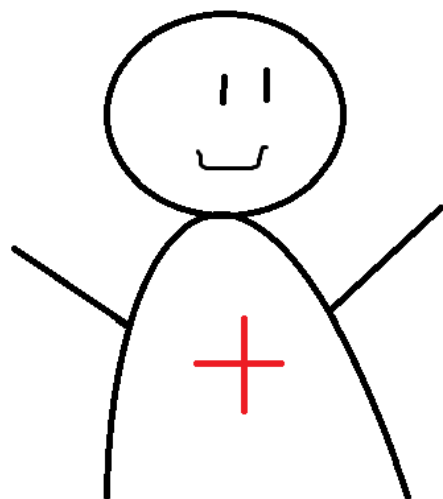
Tänases ettekandes

- **Mati näide**

- **Mis olukorras** võiks KLIINILISE INTERVJUEERIMISE oskustest kasu olla?
- **Kuidas** seda **õppida**?
- **Mida** konkreetselt **õppida**?
- **Mis kasu** saab?
- **Mis hinnaga** KLIINILISE INTERVJUEERIMISE tehnikate kasutamine on?

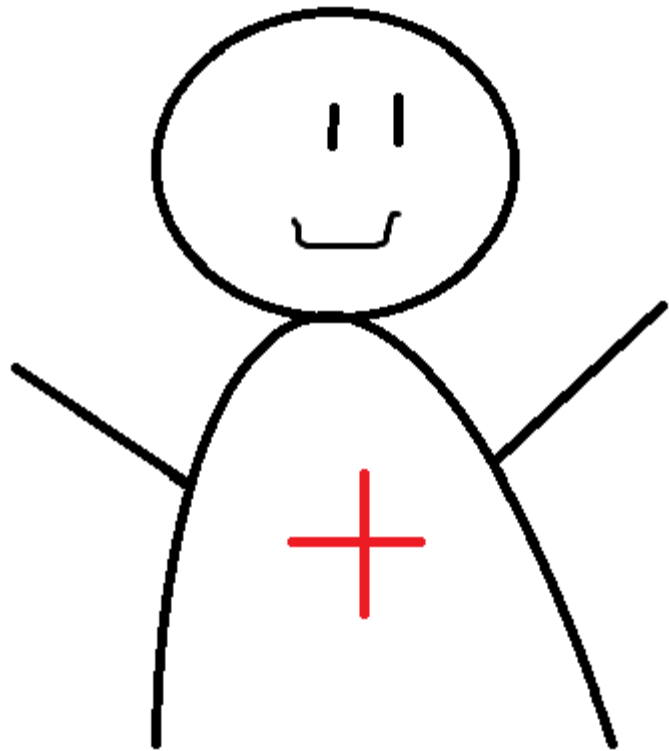
- **Kokkuvõte**

- **Mis olukordades** kasutada?
- KLIINILINE INTERVJUEERIMINE – **kas ainult psühhiaatrile?**

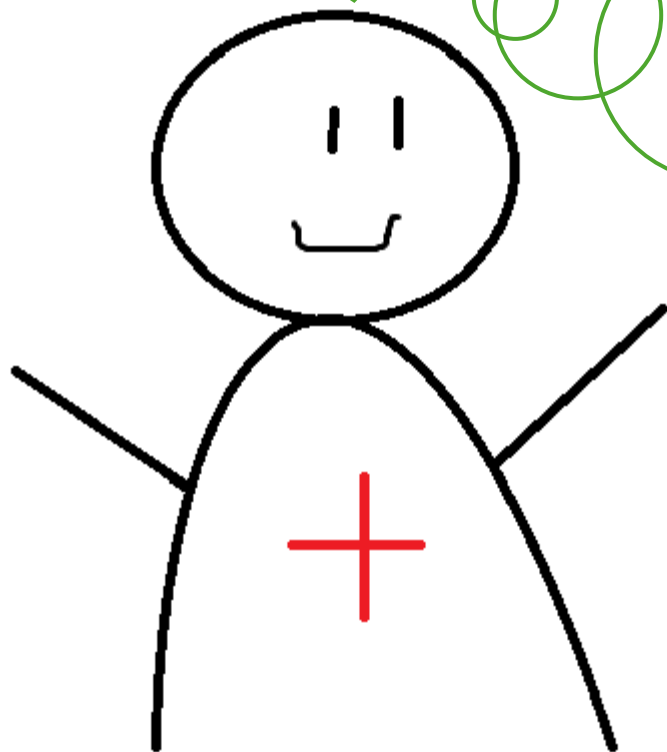
Mati lugu

Kliiniline intervjuu

Dr Mati

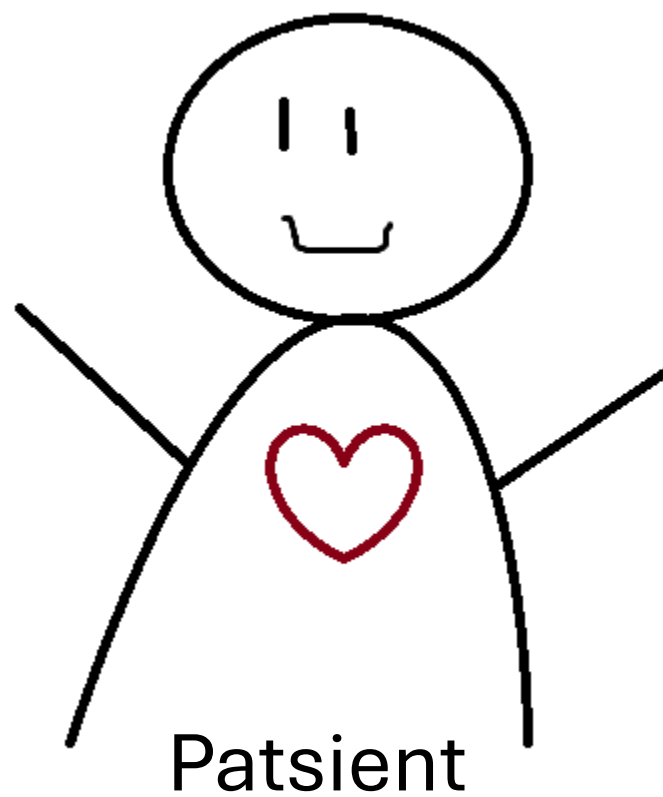
Kliiniline intervjuu

Dr Mati

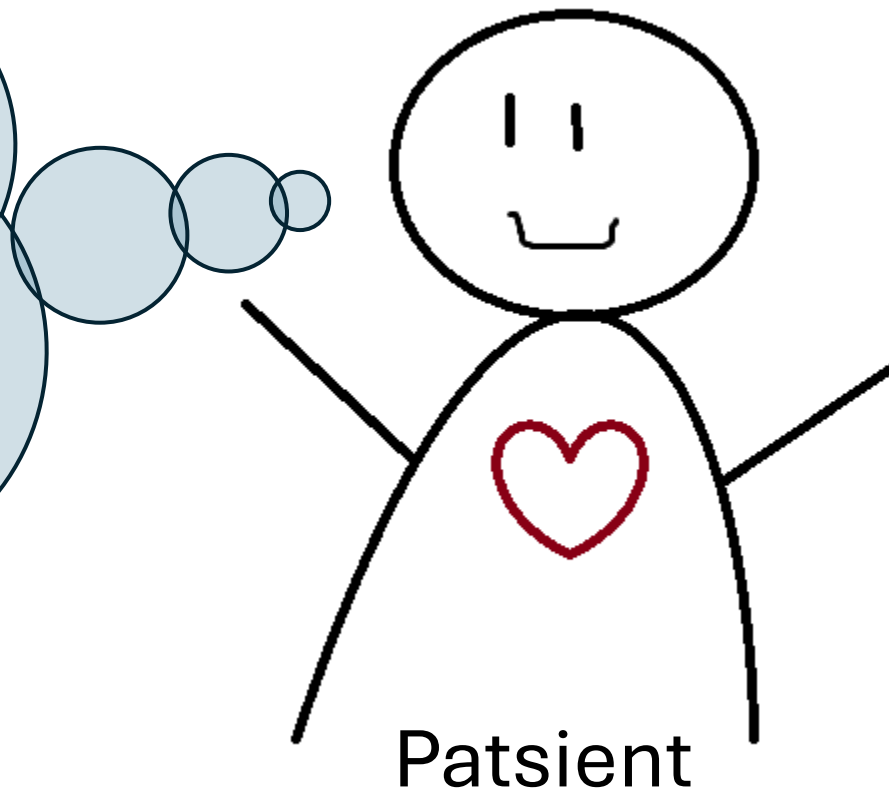
- Ravisuhte rajamine
- Andmed
- Arusaama kujundamine
- Esialgne hinnang, diagnoosihüpotees
- Praktilised probleemid
- Ravieesmärgid
- Raviplaan
- Leevendamine, lootus
- Ravi järjepidevus

= arstiga rääkimine

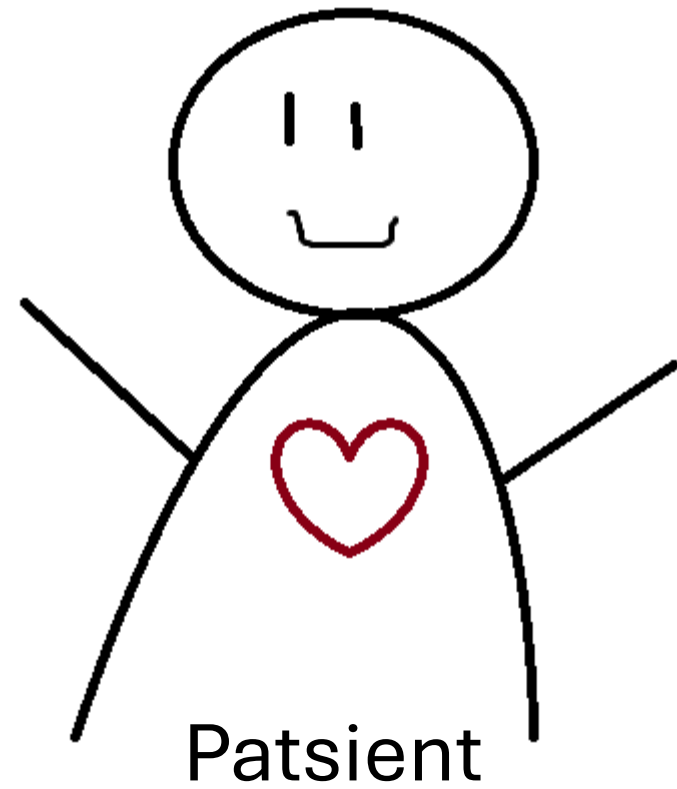
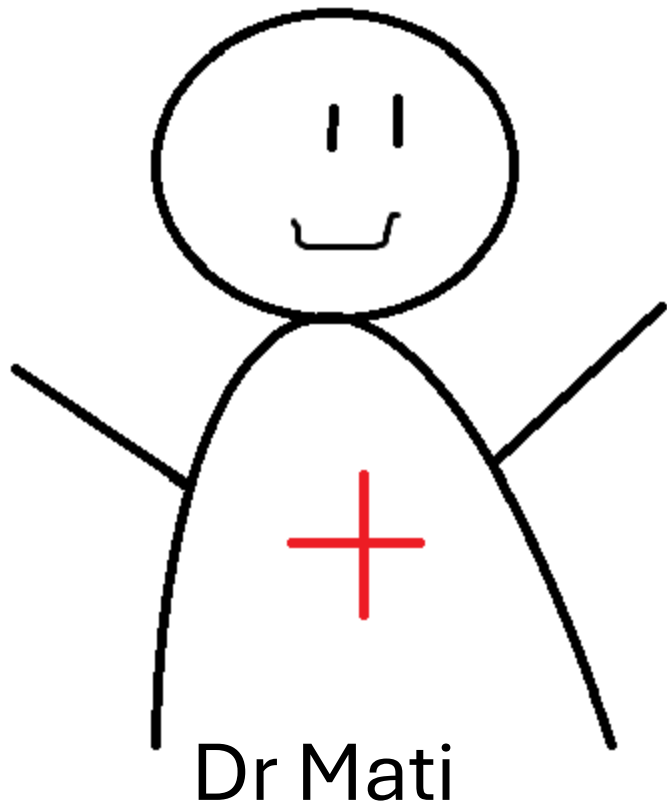

= arstiga rääkimine

- Kas ma usaldan teda?
- Kas mul on turvaline?
- Kas mind sunnitakse tegema midagi, mida ma ei soovi?
- Kas arst saab mu peale pahaseks?

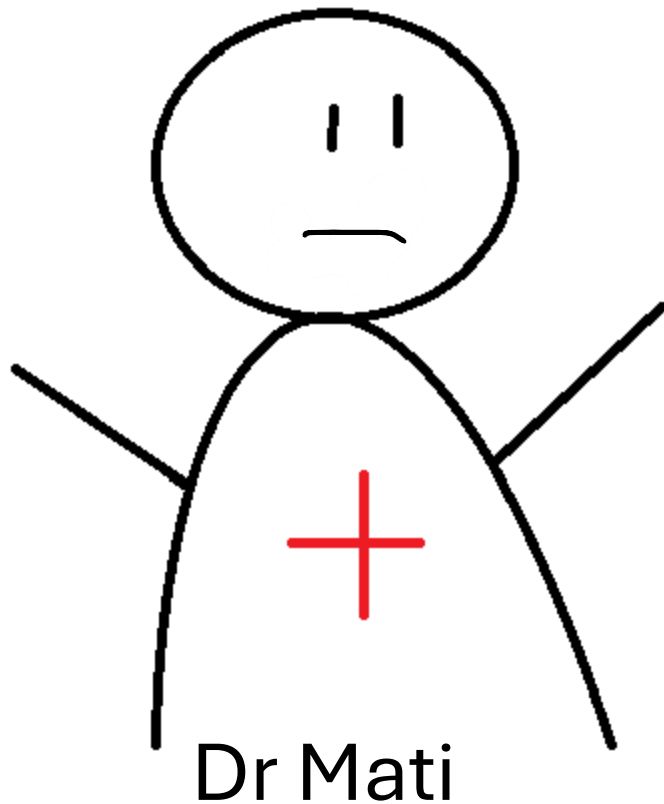
Üldiselt on hästi...

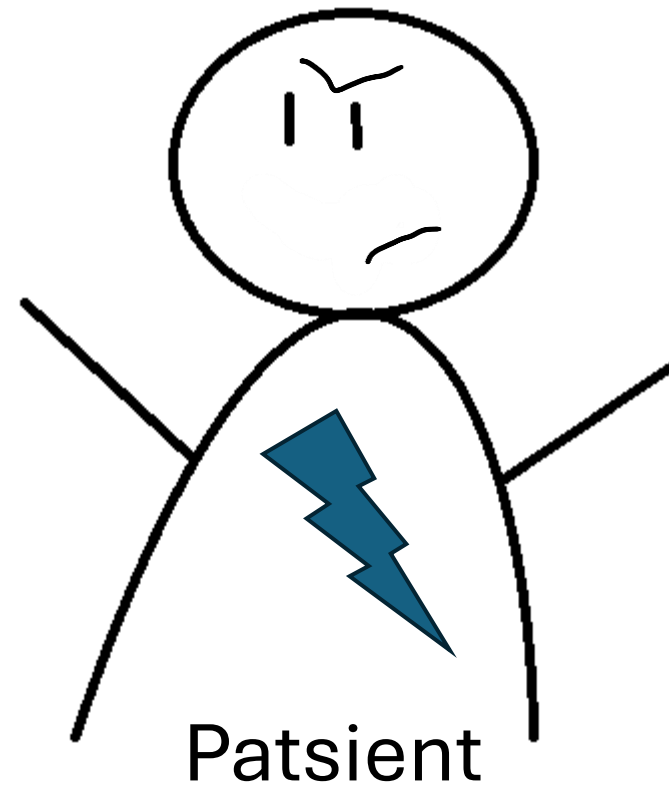
Üldiselt on hästi

... aga vahepeal

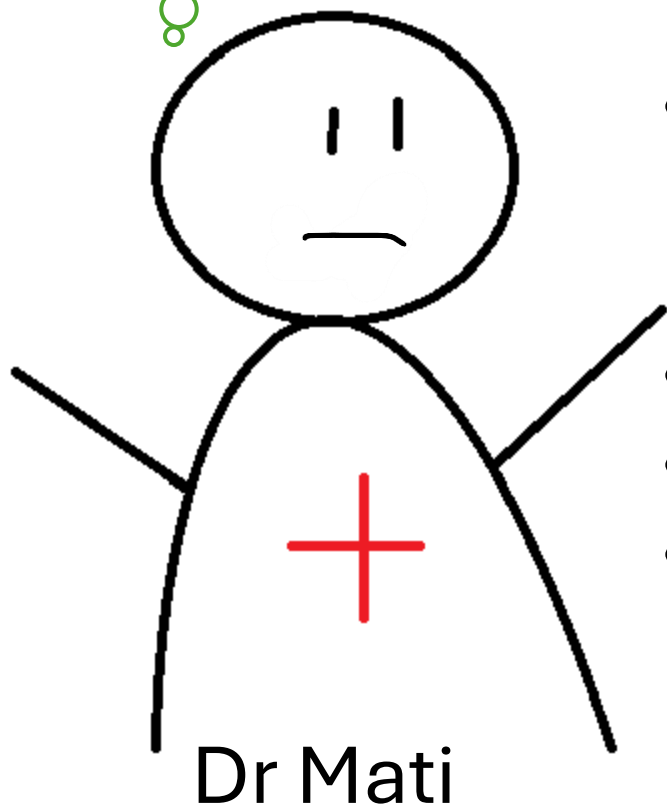
- Patsient jätab olulist rääkimata
- Luiskab
- Valgub laiali
- Ei järgi ravi

Ei saa aru?
Imelik tunne

... aga vahepeal

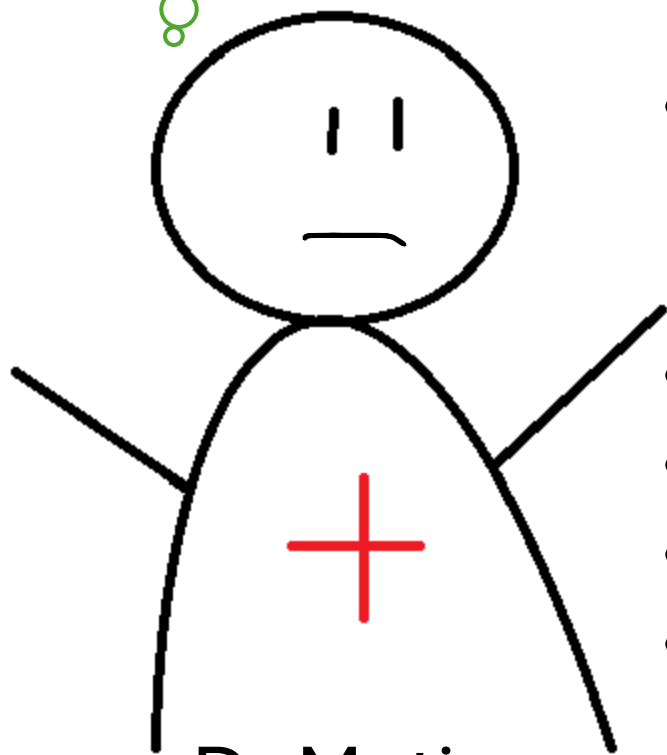
- Patsient jätab olulist rääkimata
- Luiskab
- Valgub laiali
- Ei järgi ravi

Ei saa aru?
Imelik tunne

... aga vahepeal

Dr Mati

- Patsient jätab olulist rääkimata
- Luiskab
- Valgub laiali
- Ei järgi ravi
- **Kaob ära**

Patsient?

Ühel päeval juhtus Matil nii

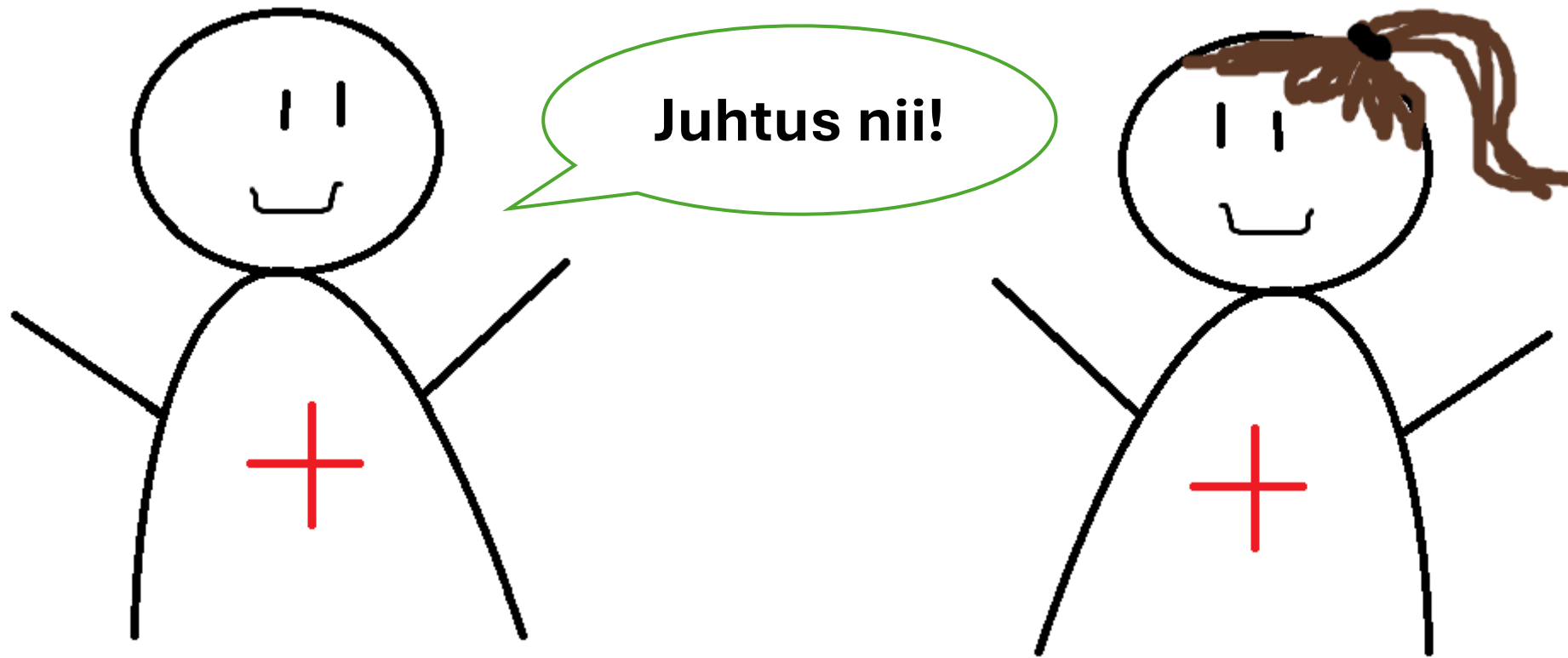
- **Patsient, 58a N**
 - Varasemad **kehvad kogemused** arstidega
 - **Tõrges**
 - Mitmeid tervisemuresid, sh dgn **tuberkuloos** (mitte lahtine)
 - Ravi osas **umbusklik**, kuid oli nõus kuu pärast uuesti vastuvõtule tulema

Pärast vastuvõttu tundis Mati nii

- Ärevus
- Ebakindlus
- Kaastunne
- Viha
- Pettumus
- Kurbus
- Väsimus
- Lootusrikkus

→ **otsustab**

Helistab tuttavale psühhiaatrile ...

Dr Mati

Helistab tuttavale psühhiaatrile ...

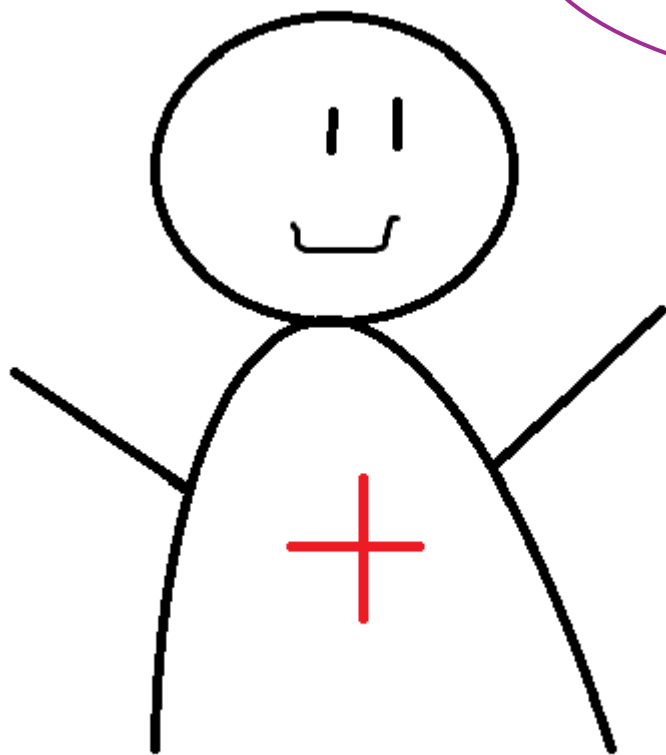

Dr Mati

Helistab tuttav

Kliiniline
intervjueerimise
oskused

...

Dr Mati

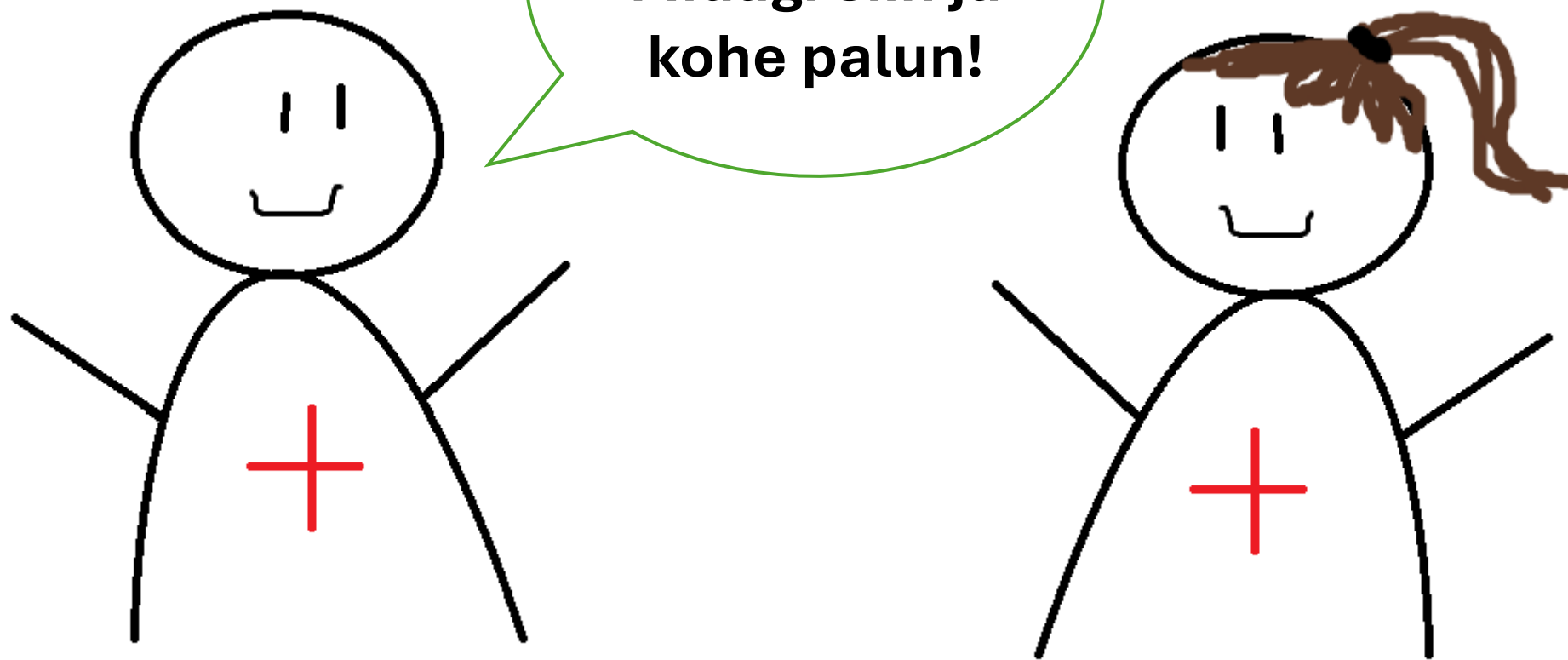
Helistab tuttav

Kliiniline
intervjueerimise
oskused

Õppimise tsükkel (D. Kolb 1984)

Helistab tuttavale sõbrile ...

Dr Mati

Missioon „Kliiniline intervjuerimine“

Kontakt patsiendiga

Olulised küsimused

Empaatia

Kontakt patsiendiga

Terapeutilist suhet iseloomustab

- **Emotsionaalne kaasatus, kontakt** (engagement) - turvalisus, usalduse ja austuse kasv ajas
- **Sujuvus** (blending), käitumuslikud ja emotsioonidega seotud märgid kontakti kvaliteedist, loomulikkus
- Kui ei suju, siis:

Kontakt patsiendiga

- Sujuvus (blending), kontakti kvaliteet, loomulikkus
- Kui ei suju, siis:
 - teeb **arst** midagi, mis paneb patsienti end ebamugavalt tundma
 - tuleneb see **patsiendi** psüühilistest ja psühholoogilistest protsessidest
 - **mõlemad**

Kontakt patsiendiga

Kehv kontakt, siis:

- seda tõenäolisemad on valed andmed/vigased andmed
- ennustab leiget huvi arsti ravisoovituste või ravikoostöö jätkamise osas

Kontakt patsiendiga

◆ Saab ise hinnata

◆ ◆ Saab küsida

◆ ◆ ◆ Saab mõõta

Kuidas mulle tundub?

- ✓ tundub rohkem nagu vestlus, mitte risküsitlus või ülekuulamine
- ✓ sujuvus on olemas
- ✓ kui tunnen, et usun patsiendi valu, mitte ei arva, et tal on mingi ettekujutus
- ✓ tunnen kergendust, justnagu tahaks ohata
- ✓ olen ise rohkem huvitunud

Kontakt patsiendiga

◆ Saab ise hinnata

◆ ◆ **Saab küsida**

◆ ◆ ◆ Saab mõõta

✓ **Kuidas sul oli täna minuga vestelda?**

✓ Mõnikord pakuvad patsiendid konstruktiivset kriitikat vs „hästi“

✓ Mitteverbaalne info

✓ „Sa tundud veidi kahtlev oma vastuses. Kas on midagi, mida ütlesin või tegin, mis võis mõjuda ebamugavalt?“

✓ Vastupidi – sümptom?

Kontakt patsiendiga

◆ Saab ise hinnata

◆ ◆ Saab küsida

◆ ◆ ◆ **Saab mõõta**

- ✓ **DOU (duration of utterance)** – patsiendi ütluste kestus e kui pikalt patsient ühele küsimusele vastab
- ✓ **RTL (reaction time latency)** – kui kaua võtab aega vastuse andmine küsimusele
- ✓ **Percentage of interruptions** – kui palju intervjueritav katkestab arsti enne küsimuse esitamise lõppu

Kontakt patsiendiga

◆ Saab ise hinnata

◆ ◆ Saab küsida

◆ ◆ ◆ **Saab mõõta**

✓ **DOU (duration of utterance)** – patsiendi ütluste kestus e kui pikalt patsient ühele küsimusele vastab

✓ **RTL (reaction time latency)** – kui kaua võtab aega vastuse andmine küsimusele

✓ **Percentage of interruptions** – kui palju intervjueritav katkestab arsti enne küsimuse esitamise lõppu

DÜNAAMIKA!

Olulised küsimused

♦ Kinnised vs lahtised küsimused

♦ ♦ vestluse juhtimine

♦ ♦ ♦ julged ja olulised küsimused

✓ Kirjeldage....

✓ Kuidas...

✓ Missugune/milline...

✓ Rääkige lähemalt...

V.S.

❖ Kas?

❖ Miks?

Kas on veel midagi, mis on siinkohal oluline mainida?

Olulised küsimused

◆ Kinnised vs lahtised küsimused

◆ ◆ **vestluse juhtimine**

◆ ◆ ◆ julged ja olulised küsimused

- ✓ **Jätkamine:** *mis veel?*
- ✓ **Süvenemine:** *täpsustage palun...*
- ✓ **mitteverbaalsed märgid** – *noogutus, „hmm“*
- ✓ pt poolt öeldud info **kordamine**
- ✓ teemale (tagasi) **suunamine**
- ✓ uuele teemale **edasi minemine**
- ✓ **ajaraami** hoidmine
- ✓ vajadusel **paus**, hingamine

Olulised küsimused

◆ Kinnised vs lahtised küsimused

= BIOPSÜHHOSOTSIAALSED PRILLID

◆ ◆ vestluse juhtimine

≠ UUDISHIMU

◆ ◆ ◆ julged ja olulised küsimused

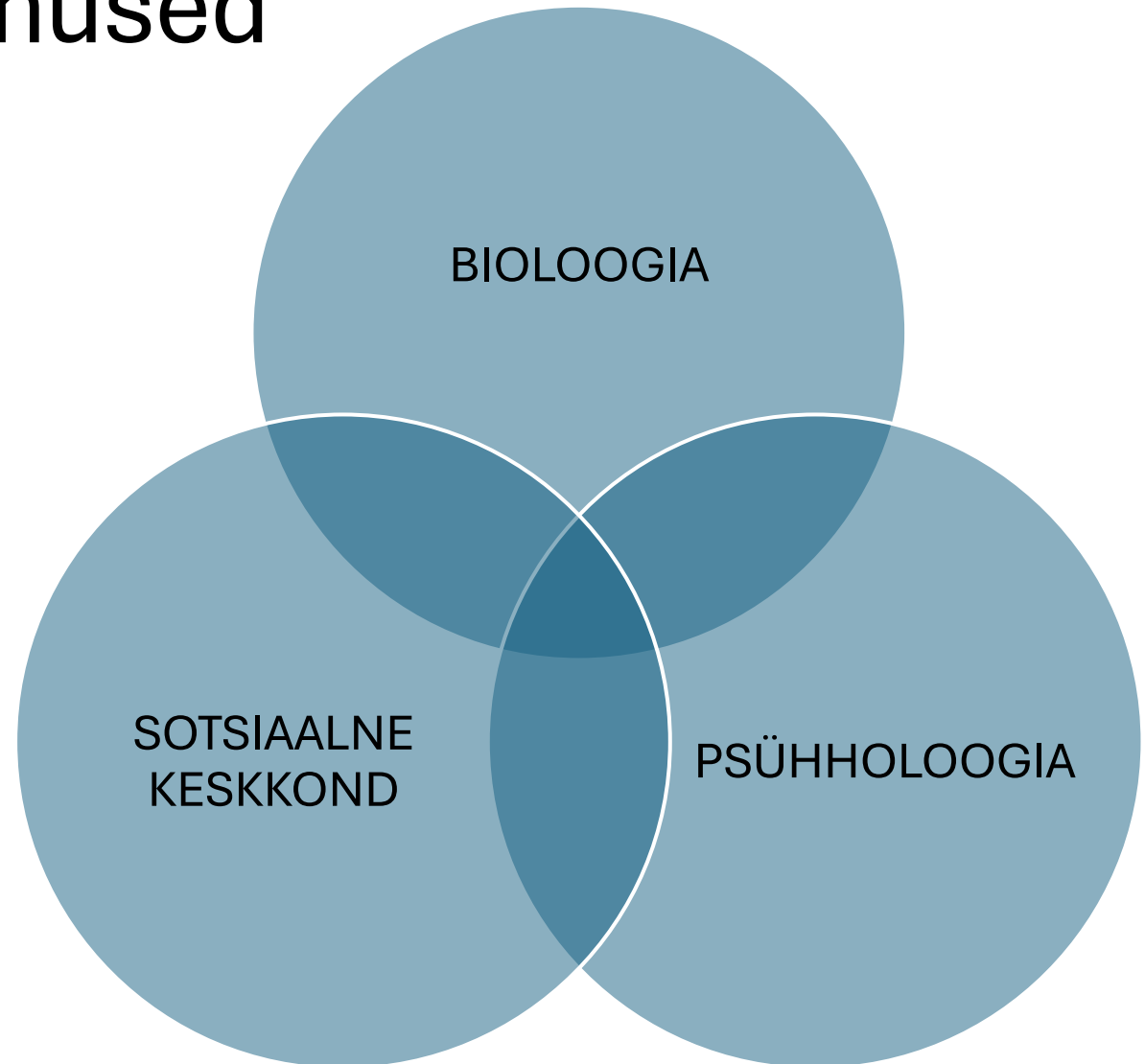
Olulised küsimused

◆ Kinnised vs lahtised küsimused

◆ ◆ vestluse juhtimine

◆ ◆ ◆ **julged ja olulised küsimused**

Biopsühhosotsiaalsed prillid

Olulised küsimused

◆ Kinnised vs lahtised küsimused

◆ ◆ vestluse juhtimine

◆ ◆ ◆ **julged ja olulised küsimused**

Biopsühhosotsiaalsed prillid

✓ Logistika? Pere? Töö?

✓ Kuidas mõjutab igapäevaelu?

✓ Sümptomite/haiguse tähendus patsiendi jaoks?

✓ Stigmatiseeritud probleemid?
Seks-Sõltuvus-Suitsiid

✓ Suitsidaalsus – mida sisuliselt tähendab?

Empaatia

♦ Empaatia, mitte sulandumine

♦ ♦ aktiivne kuulamine

♦ ♦ ♦ strateegiline empaatia

Empaatia mõistmine:

- ✓ Teise valu nägemine, mitte tundmine
- ✓ Tervislik distant - läbipõlemise vähendamine

Mina olen mina ja sina oled sina!

Empaatia

◆ Empaatia, mitte sulandumine

◆ ◆ **aktiivne kuulamine**

◆ ◆ ◆ strateegiline empaatia

Mitte ainult „info salvestamine arvutisse“

- ✓ Kinnitused (mhmh, noogutus)
- ✓ Kehakeele „kuulamine“
- ✓ Kokkuvõtted
- ✓ Peegeldused

Empaatia

◆ Empaatia, mitte sulandumine

◆ ◆ aktiivne kuulamine

◆ ◆ ◆ **strateegiline empaatia**

INTERPERSONAALNE
DISTANTS

EMPAATIA JÕULISUS

Empaatia

◆ Empaatia, mitte sulandumine

◆ ◆ aktiivne kuulamine

◆ ◆ ◆ **strateegiline empaatia**

INTERPERSONAALNE DISTANTS

- Ärev, hirmul patsient
- Arstidega halb kogemus
- Paranoilisus
iseloомуjoonena
- Paranoia seoses
prodroomi/psühhoosiga

EMPAATIA JÕULISUS

Empaatia

◆ Empaatia, mitte sulandumine

◆ ◆ aktiivne kuulamine

◆ ◆ ◆ **strateegiline empaatia**

INTERPERSONAALNE
DISTANTS

EMPAATIA JÕULISUS

- Väite kindlus
- Vaistlik omistamine

Empaatia

◆ Empaatia, mitte sulandumine INTERPERSONAALNE HOIAK

◆ ◆ aktiivne kuulamine

◆ ◆ ◆ **strateegiline empaatia**

EMPAATIA JÕULISUS

1) kui **kindel** olen väite õigsuses

Tundub nagu ← → nii on

2) **Vaistlik omistamine**

Sõnade kordamine ← → sisu
peegeldamine

Empaatia

◆ Empaatia, mitte sulandumine

◆ ◆ aktiivne kuulamine

◆ ◆ ◆ **strateegiline empaatia**

LISAKS:

✓ Ajastus

✓ Sagedus

✓ Pikkus

✓ Näoilmed

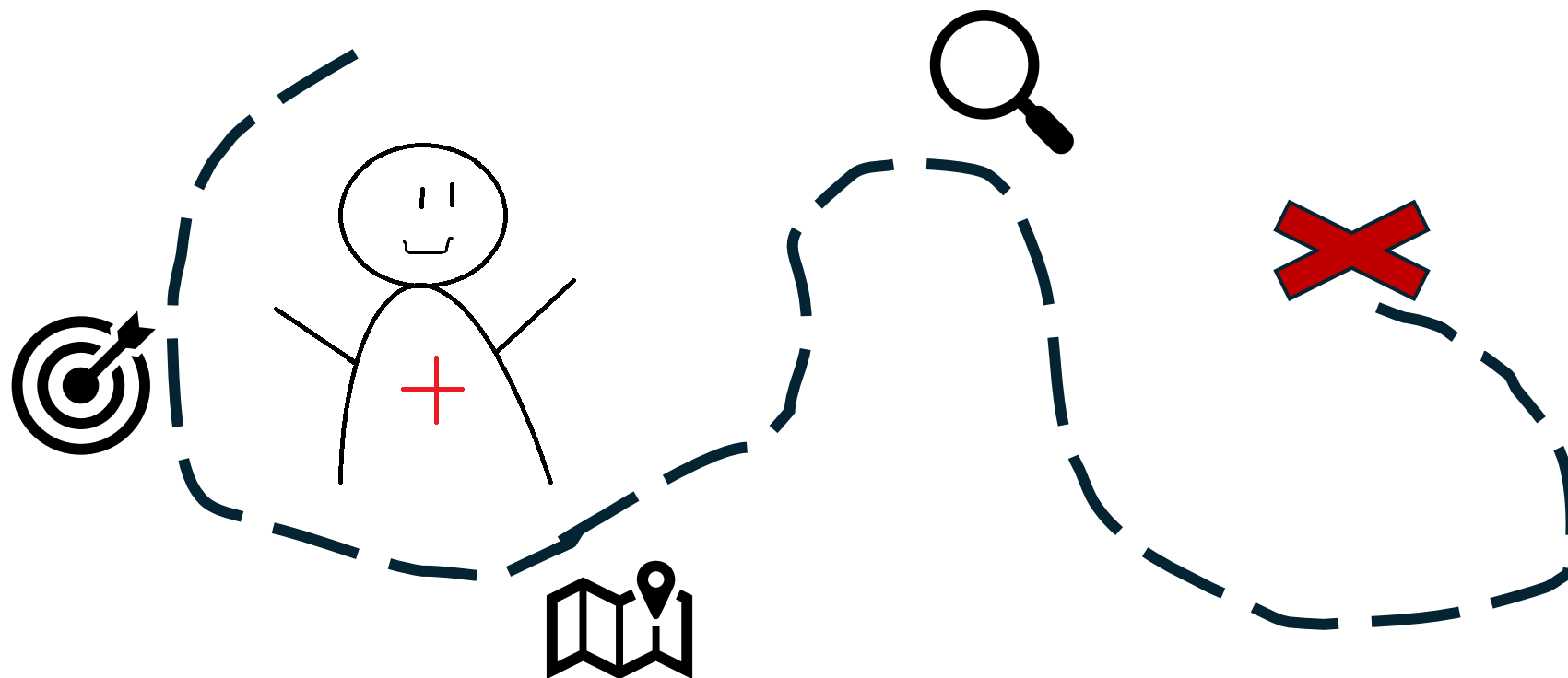
✓ Kehakeel

✓ Hääletoon

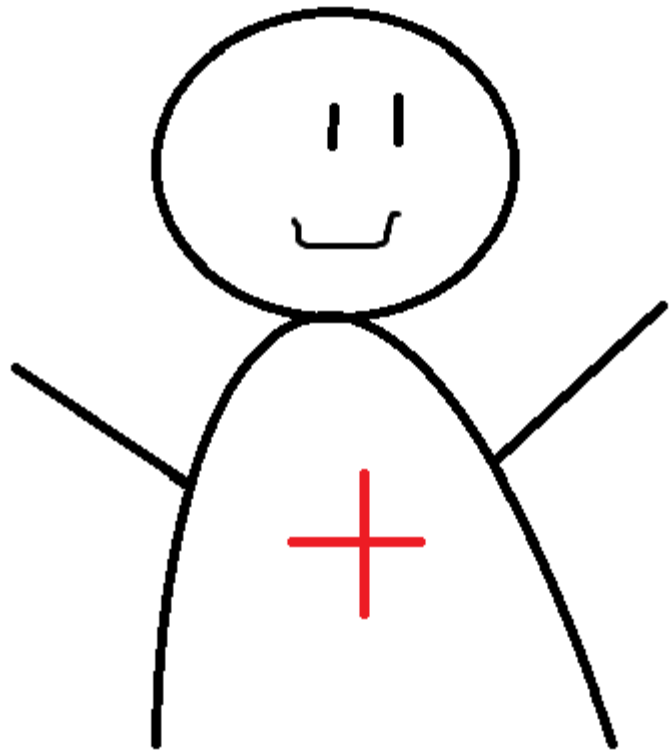
✓ „empaatilised häälitsused“

✓ ...

Katsetamine...

Mati leidis aarde

Dr Mati

Mati leidis aarde

- Kvaliteetsemad andmed
- Pt rohkem kaasatud
- Mõnusam kontakt
- Endal põnevam
- Rohkem töörõõmu
- Patsiendid püsivad ravisuhtes
- Jääb ära ebavajalikke protseduure, analüüse ja uuringuid

Mati leidis aarde

- Kvaliteetsemad andmed
- Pt rohkem kaasatud
- Mõnusam kontakt
- Endal põnevam
- Rohkem töörõõmu
- Patsiendid püsivad ravisuhtes
- Jääb ära ebavajalikke protseduure, analüüse ja uuringuid

MIINUS – AEGA KULUB ROHKEM

**Kui aega läheb rohkem, siis kus
on võit?**

**Kui aega läheb rohkem, siis kus
on võit?**

Võit on PAINDLIKKUS

Võit on PAINDLIKKUS

→ VALIK kasutada oskusi seal, kus vaja, nt

- Info allikas põhiliselt anamnees
- asjaolud segased
- suhted keerulised
- psühhosotsiaalne taust mängib suuremat rolli

Võit on PAINDLIKKUS

→ VALIK kasutada oskusi seal, kus vaja, nt

- Psühhiaatrite igapäevane ja põhiline tööriist
- Andmete otsimise „pinnas“ vahelduv, kohati raskesti läbitav
- Psühhiaatritel **kulub** tööks **aega**

Võit on PAINDLIKKUS
→ VALIK kasutada oskusi seal, kus vaja, nt

Võit on PAINDLIKKUS

→ VALIK kasutada oskusi seal, kus vaja, nt

- Baasoskustest enamasti piisab
- Hea kliinilise intervjuueerimise oskus aitab mõnikord keerulistest oludest välja nagu **nelivedu**

Tänases ettekandes

- **Dr Mati näide**

- Keeruline ravisuhe
- Kogemus, peegeldav vaatlus, kogemusest järeldamine, katsetamine (D. Kolb)
- Kontakt, olulised küsimused, empaatia
- Parem ravisuhe, andmed, koostöö, tulemus
- Ajakulukas

- **Kokkuvõte**

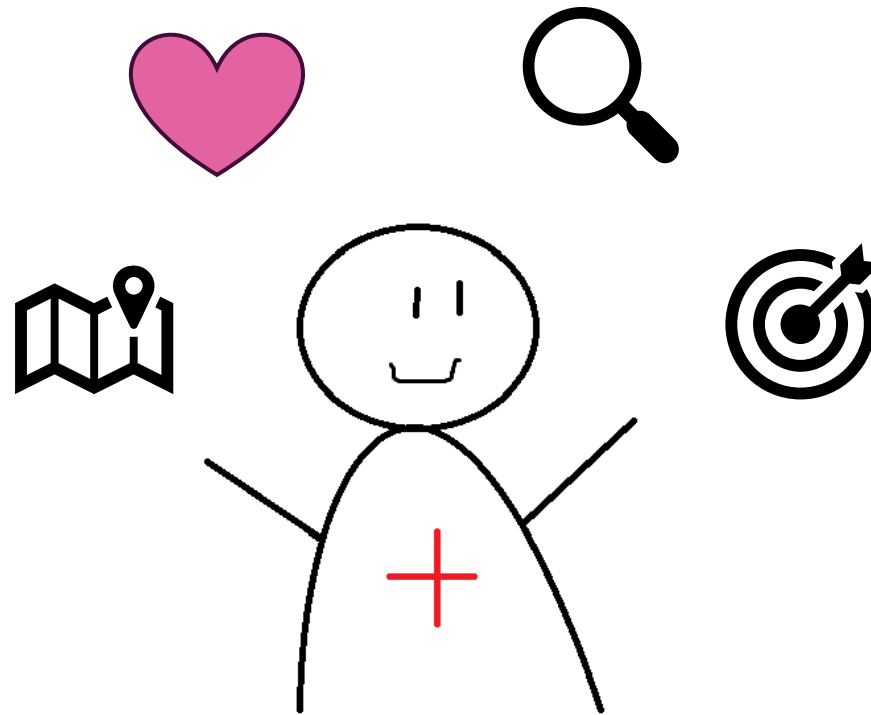
- Kasutada, kui
 - Anamneesi andmed põhilised
 - Asjaolud segased
 - Suhted keerulised
 - Biopsühhosotsiaalsel taustal oluline roll

Hea KLIINILISE INTERVJUEERIMISE oskus muudab iga arsti paindlikumaks!

Kui kallis on arsti aeg?

Kui kallis on arsti aeg?

Koos oskusliku kliinilise intervjuerimisega hindamatu!!!

Aitäh!

Anni Leedo

anni.leedo@gmail.com